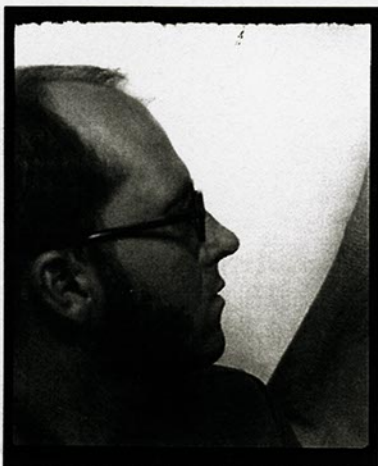

90TAL PRESENTERAR

Under denna rubrik presenteras unga, originella och nyskapande konstnärer ur den svenska samtiden.

MIKAEL OLSSON

Mikael Olssons fotografier är som en roadmovie utan handling, ögonblicksbilder utan sammanhang eller betydelse. All narration är bortklippt, det enda som återstår är en serie drömska stillbilder.

Till skillnad från annan fotografi är de inte minnesbilder, utan bilder av glömskan.

Det är som att plötsligt vakna upp på en okänd plats: ljuset sticker i ögonen, en skarp bild etsar sig fast på hornhinnan – människor, bilar, allt är välbekant men ändå alldeles främmande. Livet pågår för fullt runt omkring, men du är utesluten ur alla sammanhang, en främling.

Den känsla Mikael Olssons fotografier förmedlar är inte överklig, snarare öververklig – allt i bilderna kan namnges, men ses i ljuset av en fördröjd närvaro utan tyngande referenser till ett bestämt här eller nu.

Samtidigt är de mycket sakliga. Mikael Olsson är noga med att avlägsna alla tänkbara historier eller metaforer ur sina bilder. De ska,

strikt talat, inte "handla" om något. Visst går det att skapa berättelser ur hans fotografi. Men det är inte lätt, och uppmuntras inte heller. Alla bilder saknar titel. En del är dokumentära snapshots, andra är noggrant arrangerade. Det är omöjligt att säga vilka som är vilka, och det får vi heller aldrig veta.

Lika omöjligt är det att säga var de är tagna. Det som i förstone kan verka som ett typiskt amerikanskt landskap kan i själva verket vara en bild från den svenska landsbygden, och vice versa. I sin fotografi väljer Mikael Olsson bort alla kulturella referenser som kan binda bilden till en specifik plats eller tid; inga skyltar eller andra geografiska markörer avslöjar dess tillkomstplats. Om en röd keps sticker ut färg- eller formmässigt kasseras bilden. Inget lämnas åt slumpen.

Allt detta sammantaget ger en fotografi som går på tvärs med fotografins själva grundbegrepp. I stället för äkthet förställning, i stället för närhet frånvaro. Mikael Olsson är inte hel-

MIKAEL OLSSON

ler en "fotograf" i ordets traditionella betydelse, utan en konstnär som arbetar med fotografin som sin teknik. Samtidigt är han väl förtrogen med såväl den kommersiella som den dokumentära sidan av fotografin, och en mästare i mörkrummet. Ingenting i bilderna är datamanipulerat, utan är resultatet av ett pedantiskt, tålmodigt kamera- och mörkrumsarbete av klassiskt snitt.

Vill man söka en biografisk förklaring till Mikael Olssons estetik är det svårt att bortse från hans sömnproblem. Han är inte narkoleptisk,

men blir med kort varsel mycket trött och kämpar – ibland förgäves – mot sömnen. Han lever en stor del av sitt liv i det så kallade hypnagoga tillståndet, mittemellan dröm och verklighet, mellan sömn och vakenhet. I sin konst återskapar han inte enskilda syner, men väl den sinnesstämning som denna egenhet ger upphov till.

Som kontrast till de överexponerade, drömska dagsljusbilderna har han på senare tid arbetat med nattbilder – i naturen, av arkitektoniska exteriörer, av ödsliga interiörer – som manar

MIKAEL OLSSON

fram en spöklik stämning, dyster och klaustrofobisk. Han har också gjort en serie bilder i hemmiljö där olika personer tycks fastnade i ett kontemplativt tillstånd mittemellan handling och vila.

Gemensamt för alla dessa bilder är hur de pendlar mellan intimitet och frånvaro, mellan närhet och distans. Men fotografierna avslöjar ingenting om sina motiv. Som betraktare nekas vi identifikation och inlevelse med det sedda, och hur man hanterar den känslan är förstås individuellt.

Någon skulle nog säga att Mikael Olssons bilder är kyliga och saknar empati. Det kanske stämmer. De är åtminstone i total avsaknad av sentimentalitet eller psykologiserande, och det är svårt att säga något entydigt om de enskilda människor som förekommer i bilderna. De är nästan alltid bortvända, de få gånger ansiktet syns är uttrycket lika obestämbart som deras handlingar, utan att röja något särskilt sinnes-tillstånd.

Den återkommande känslan i fotografierna är just avsaknad. Mikael Olsson återkommer

MIKAEL OLSSON

ständigt till reduktionen som arbetsmetod och budskap, ett evigt avskalande in till fotografins själva ben. Informationen reduceras till ett minimum, tills allt som återstår är en renodlad, men inte desto mindre mångtydig tablå.

Bilderna handlar i allmänhet mer om sinnes-tillstånd än om motiven i sig. De situationer

Mikael Olsson skildrar är vardagliga, men bär inom sig en outlöst dramatik. Man får intrycket att något ska hända, eller just har hänt, men vad är oklart. Varje fotografi är för evigt fast-fruset i denna tomma rymd mellan mening och meningslöshet. ■

BO MADESTRAND

MIKAEL OLSSON är född 1969 i Lerum och bosatt i Göteborg. 1993–96 gick han på Högskolan för fotografi i Göteborg, 1995 studerade han på University of Photography i Santa Barbara, USA. Den 1–16 november 1997 har han sin första separatutställning på galleri Schaper Sundberg i Stockholm. Han deltar också i "Landscape -97", en turnerande utställning med nordisk fotografi som öppnar i finska Jyväskylä den 21 november.

Bo Madestrand

He sat up and looked across the field he was in. It was a grubby, flat pasture, with small areas of brown grass, of broom sage, and patches of glassy, re-frozen snow. The air was quite clear and the sky overcast, so that the light was diffused and soft and did not hurt his eyes as the glaring sunlight had two days before.

– The Man Who Fell to Earth

Walter Tevis

Mikael Olsson's photographs resemble a road movie without plot: On-the-spot accounts without context or meaning. All narrative is cut out, so that dreamlike stills are all that remain.

Unlike other photography, they are not accounts of the past, but images of oblivion.

It is like suddenly waking up in an unknown place: The light blazes into one's eyes; a distinct picture engraves itself on the retina – people, cars, everything is familiar but still completely alien. Around, life goes on as usual, but you are excluded from all relations, a stranger.

The effect that Mikael Olsson's pictures produce is not that of unreality, rather of super-reality – all the objects in the images can be named, but they are seen in the light of a delayed presence, without obvious allusions to a here and now.

At the same time, there retain the matter-of-factness. Mikael Olsson carefully removes every conceivable story or metaphor from his pictures. They should, strictly speaking, not "deal" with anything. Of course, one could construct stories out of his photographs. But it is not easy, nor encouraged. They do not have titles. Some are documentary snapshots, others are carefully arranged. It is impossible to say which are which, and we will never know.

It is just as impossible to say where he took them. What at first appears to be a typical American landscape might turn out to be from the Swedish countryside, and vice versa. In his photographs, Mikael Olsson removes all cultural references that might tie the image to a specific time or place; no signposts or other geographic markers reveal the place of origin. If a red cap is conspicuous in colour or form, the picture will be discarded. Nothing is left to chance.

Taken together, all this produces a kind of photography that runs counter to the fundamental principles of photography itself. Instead of authenticity representation, instead of intimacy presence. Nor is Mikael Olsson a photographer in the traditional sense of the word, but rather an artist who works with photography as his technique. At the same time he is well versed in the commercial and documentary aspects of photography, and he is a master of the darkroom. No parts of the images are computer manipulated, but the result of pedantic, classical camera and darkroom work.

If one wants a biographical explanation to Mikael Olsson's aesthetics, it is hard to neglect his sleeping problems. He is not a narcoleptic, but becomes very tired at short notice and has to fight sleep, sometimes in vain. He leads a large part of his life in the so-called hypnagogic state, in-between dream and reality, between being asleep and being awake. In his art he does not reproduce individual visions, but the state of mind caused by this idiosyncrasy.

As a contrast to the overexposed, dreamlike daylight pictures, he has lately worked with night images – in nature, of architectonic exteriors, of deserted interiors – which call forth a ghostlike atmosphere, gloomy and claustrophobic. He has also made a series of pictures in homes where different people seem to be stuck in a contemplative position between action and rest. All these images have in common is the way in which they oscillate between intimacy and absence. But the photographs do not reveal anything about the motifs. As viewers, we are denied identification and the possibility to empathize with what we see, and the way we choose to deal with this feeling is individually determined.

Some would probably argue that Mikael Olsson's images are cold and lack in empathy. This may be true. At least they lack totally in sentimentality or a psychological dimension, and it is difficult to say anything unambiguous about the occasional people who occur in the images. They usually turn away from the camera; the few times their faces are visible, their expression is just as indeterminable as their activities, not revealing any particular state of mind.

The dominant feeling in these photographs is this lack. Mikael Olsson constantly returns to reduction as a working method and message, a perpetual cutting down to the bare bones of photography. Information is reduced to a minimum, until all that remains is a refined, but nonetheless ambiguous tableau.

The pictures deal with states of mind rather than with the motifs themselves. The situations that Mikael Olsson portrays are ordinary, but contain a sense of unreleased drama, of something about to happen, but it is not clear what. Every photograph is for ever frozen in this empty space between meaning and meaninglessness.

Translation Peter Samuelsson

Published in 90TAL 22/97